

УДК 338.48:005.93

DIRECTIONS FOR STRENGTHENING THE COMPETITIVENESS OF THE DNIRO CITY THROUGH THE DEVELOPMENT OF THE TOURIST PRODUCT

НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МІСТА ДНІПРО ШЛЯХОМ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Bondarenko L. / Бондаренко Л.А.*d.e.s., Associate Professor / д.е.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-4904-7435

*Dnipro University of Technology, Dnipro, Dmitry Yavonnitsky, 19, 49005**Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»,**Дніпро, Дмитра Яворницького, 19, 49005*

Анотація. У роботі розглянуто сучасний стан інноваційного розвитку регіональної туристичної інфраструктури в умовах економічної трансформації. Акцентовано на необхідності адаптації туристичних об'єктів міста Дніпро до змін попиту та впровадження нових технологій для підвищення їхньої конкурентоспроможності. Проаналізовано основні проблеми та перешкоди, які стримують розвиток туристичної галузі міста Дніпро, зокрема недофінансування, обмеження інвестиційних ресурсів та низький рівень інноваційної активності. Запропоновано стратегії та інструменти для стимулювання інноваційних процесів у туризмі, включаючи залучення приватних інвестицій, розвиток кластерних ініціатив та створення сприятливого інституційного середовища. Стаття підкреслює ключову роль інтеграції регіональної туристичної інфраструктури в загальнонаціональні та міжнародні програми розвитку.

Ключові слова: регіональний туризм, місто Дніпро, туристичний продукт, інфраструктура, конкурентоспроможність, потенціалу туристичної галузі, інтегральний показник.

Вступ.

Місто Дніпро розташоване в центральній частині України. Має великий потенціал для розвитку туризму та перспективи економічного зростання і відновлення в повоєнний час. У зв'язку з глобальними змінами у сфері туризму, які супроводжуються необхідністю залученням інвестицій для відновлення міської інфраструктури, питання формування конкурентоспроможного іміджу міста Дніпро набуває особливої актуальності. Туризм у Дніпрі може стати однією з основних складових не лише для відновлення міста, а і для створення стійкої економічної та соціальної інфраструктури, здатної привертати увагу не тільки внутрішніх, але й міжнародних туристів.

Актуальність теми обумовлена необхідністю адаптації туристичної стратегії міста до нових економічних та політичних умов в мирний час. Важливим є розвиток таких напрямів туризму, які зможуть не тільки привернути увагу туристів, але й сприяти економічному відновленню регіону. Потрібно активно працювати над створенням унікальних туристичних продуктів, які б поєднували культурну спадщину з інноваціями та новими технологіями. Розвиток бренду міста, зокрема через просування його культурних, індустриальних, історичних та природних особливостей, є важливим кроком для підвищення його конкурентоспроможності на

міжнародному туристичному ринку. Зміцнення іміджу Дніпра, як привабливої туристичної дестинації є важливим аспектом стратегії його економічного відновлення та розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, що стосуються зміцнення конкурентоспроможності територій шляхом розвитку туристичного продукту, вказує на актуальність цієї теми в умовах економічного відновлення після війни та необхідності створення ефективної туристичної стратегії.

Вітчизняні дослідники активно вивчають питання конкурентоспроможності регіонів, зокрема в туристичному секторі. Безхлібна А.П. у своїй роботі розглядає еволюцію формування теоретичних основ конкурентоспроможності регіонів, що є важливим для визначення шляхів розвитку туристичних дестинацій на локальному рівні [1]. Дослідження Жука П.В. та інших авторів акцентують увагу на конкурентоспроможності туристично-рекреаційної сфери в Україні, підкреслюють необхідність розвитку інфраструктури і маркетингових стратегій для підвищення привабливості регіонів [2].

У контексті розвитку туристичного потенціалу регіонів важливими є дослідження Пушека Н.М. та Гнилякевич-Проць І.З., які зосереджуються на маркетингових аспектах формування туристичних продуктів, що є важливою складовою конкурентоспроможності міста як туристичної дестинації [6]. Радченко Е.Є. та Стеченко Д.М. досліджують теоретичні основи формування туристичного потенціалу в природно-рекреаційних умовах, адаптованих до потреб Дніпра, враховуючи його природні та культурні ресурси [7-8].

Інші автори, зокрема Терехух А.А. та Мороз О.І., приділяють увагу оцінці туристичного потенціалу дестинацій з точки зору демографічних та економічних аспектів, особливо важливих для формування стратегії розвитку міста як конкурентоспроможної туристичної дестинації [9]. Шулла Р.С. та інші вивчають фактори впливу на туристично-рекреаційний потенціал регіонів з метою оцінки можливостей розвитку напрямів туризму [10].

Загалом, наведені дослідження підтверджують важливість інтеграції теоретичних засад розвитку туристичних продуктів та оцінки конкурентоспроможності в контексті сучасних викликів і можливостей туристичних територій.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення шляхів зміцнення конкурентоспроможності міста Дніпро в галузі розвитку туристичного продукту в напрямках дослідження можливостей інтеграції культурних, історичних, природних та індустріальних ресурсів міста для залучення як внутрішніх, так і міжнародних туристів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Місто Дніпро – один із провідних індустріальних центрів України, де працює понад тисяча великих і середніх підприємств, із яких близько 250 належать до промислового сектору. Міська агромерація є важливим осередком металургії, машинобудування, енергетики, хімічної та харчової промисловості. Особливу роль у його іміджі відіграє ракетно-космічна галузь, завдяки якій Дніпро здобув світове визнання. Провідні підприємства, такі як Південний

машинобудівний завод і Конструкторське бюро «Південне», формують репутацію міста як центру передових технологій.

Харчова промисловість і переробка сільськогосподарської продукції також є важливими для економіки Дніпра, адже тут працює близько 50 великих підприємств. Окрім того, Дніпро є важливим діловим центром України, з головними офісами 12 банків, сучасними бізнес-центрами і торгово-промисловою палатою, яка сприяє розвитку підприємництва.

Дніпро має значний туристично-рекреаційний потенціал, представлений природними ресурсами, історичними та культурними пам'ятками різних епох. У місті функціонує понад десять зон короткострокової рекреації, серед яких: парк ім. Т. Г. Шевченка, парк Лазаря Глоби, Дніпровські острови, міська набережна, ботанічний сад.

Місто має велику кількість пам'яток археології, зокрема 20 об'єктів, переважно в межах Ігринської археологічної заповідної території, відоме своїми пам'ятками архітектури, серед яких: доба козацтва – фортеця Стара Самарь, Новий Кодак; такі часові інтервали як XVIII-XIX століття – Потьомкінський палац, Троїцький собор, Будинок губернатора; кінець XIX – початок XX століття – костел Святого Йосипа, «Старий» Амурський міст, Реальне училище; радянська доба – палац Праці, монумент «Вічна Слава»; незалежність України – пам'ятники Т. Г. Шевченку та О. Полю; сучасна доба – культурно-діловий центр «Менора», Катеринославський та Європейський бульвари, міська набережна, Успенська площа, бульвар бульвари Кучеревського та Української добровольчої армії, сквер Прибережний.

У місті Дніпро завжди проводиться велика кількість масових заходів різноманітної тематики, які стимулюють залучення не лише жителів області, але й туристів з інших регіонів України та світу. Однак, попри цю перевагу, переважна частина заходів орієнтована на місцевих мешканців і не сприяє активному залученню гостей з інших міст та регіонів.

Причина такого недоліку криється в недостатньому використанні своїх можливостей для залучення туристів. Масові заходи, що проводяться в місті, орієнтовані переважно на вирішення різних організаційних питань для жителів міста і мало сприяють розвитку в'їзного туризму.

Незважаючи на те, що готельна інфраструктура Дніпра відіграє важливу роль у розвитку туризму, її стан не повною мірою відповідає вимогам сучасного ринку. У місті функціонують 67 готелів різних категорій загальною місткістю 3467 місць, з них лише три готелі мають понад 100 номерів.

Основна проблема готельного сектору м. Дніпро є недостатня кількість закладів розміщення, особливо у форматі 3-4-зіркових бізнес-готелів із конференц-залами; серед факторів, що стримують готельний бізнес слід назвати: високу вартість проживання, яка щорічно зростає на 10-20%; брак міжнародних готельних мереж; невідповідність якості обслуговування у 2-3-зіркових готелях європейським стандартам. Попри офіційну статистику, на платформах типу Booking.com зареєстровано понад 200 засобів розміщення, з яких більшість становлять приватні апартаменти. При цьому більше половини з них мають рейтинг 8+. Тому готельна інфраструктура міста потребує

збільшення кількості якісних закладів розміщення, особливо середнього цінового сегмента для задоволення зростаючого попиту.

Особливо слід відмітити низьку якість інформаційної інфраструктури. Місту бракує системної туристичної навігації (вказівників, табличок, мап); маркування основних туристичних маршрутів; інформаційних стендів біля ключових об'єктів. Розвиток цієї інфраструктури сприяв би підвищенню комфорту туристів і поліпшенню їхнього досвіду відвідування міста.

Дніпро має розвинену залізничну інфраструктуру, включаючи дві магістральні лінії залізничного сполучення та два вокзали, але дефіцит місць та рейсів обмежують туристичний потік. Реконструкція вокзалів та збільшення кількості рейсів можуть покращити ситуацію для привабливості туристичного контингенту. Міжнародний аеропорт «Дніпропетровськ» має обмежену кількість та географію рейсів, що стримує іноземний туризм. Аеродром «Кам'янка» зарекомендував себе як майданчик для проведення авіашоу, але його інфраструктура не використовується для масового туризму. Потенціал водного транспорту майже не використовується, річковий вокзал не функціонує, а стаціонарні причали відсутні. Хоча в пам'яті старших жителів міста ще зберігаються прекрасні туристичні подорожі по Дніпру на «Ракетах» та «Метеорах». Проте, слід зазначити, що приватні причали вже організують водні прогулянки. Всі транспортні заклади потребують модернізації, а громадський транспорт технічного відновлення, що обмежує доступність для маломобільних туристів. Інвестиції у транспортну інфраструктуру можуть перетворити місто на важливий туристичний хаб.

Конкурентне середовище м. Дніпра, як потенційної туристичної дестинації, є доволі суперечливим. З одного боку, майже схожу несформовану туристичну пропозицію та розмитий імідж мають кілька обласних центрів України. З іншого – в країні можна виділити кілька явних лідерів розвитку туризму, турпродукт яких має чітке позиціонування і які зараз притягують на себе значну частину турпотoku.

Конкуренція на регіональних рівнях представлена у табл. 1. Конкуренти локального рівня приваблюють туристів і екскурсантів в своїх регіонах, конкуренти національного рівня є альтернативами для внутрішнього туриста країни, а конкуренти міжнародного рівня мають набір послуг, вибір з якого робить іноземний турист. На кожному концепті туристичного продукту м. Дніпро має певну конкуренцію.

У табл. 2 представлена експертна оцінка конкурентних переваг деяких з конкурентів м. Дніпра. Оцінка потенціалу туристичної галузі міст України здійснюється за допомогою експертного оцінювання, в якому брали участь фахівці комунального підприємства «Агенція розвитку Дніпра» та інші експерти туристичної галузі.

Для оцінки стану потенціалу туристичної галузі міста Дніпро застосовуємо інтегральний показник, який обчислюється за допомогою наступної формули:

$$A = \sum_{j=1}^n a_j * x_j \quad (1)$$

де, A – інтегральний показник стану потенціалу туристичної галузі міст; a_j –

вага або значущість кожної ознаки; x_j – параметричний індекс ознаки; n – кількість ознак, що враховуються у розрахунку.

Таблиця 1 - Рівні конкуренції м. Дніпра у туристичній галузі

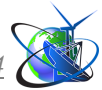
Рівень конкуренції	Характеристика	Приклади конкурентів
Міжнародний рівень	Конкуренція з європейськими центрами подієвого та ділового туризму. Місто має потенціал завдяки подієвим заходам, таким як фестивалі, виставки, спортивні події, а також інфраструктурі для бізнес-туризму (конференц-зали, готелі).	Подієвий туризм: – Відень (Віденський бал, музичні фестивалі); – Кельн (Кельнський карнавал, виставки Gamescom); – Прага (фестивалі пива, культурні події).
		Діловий туризм: – Берлін (міжнародні виставки IFA, ITB); – Франкфурт (виставки, фінансові форуми); – Амстердам (технологічні конференції, бізнес-самміти).
Національний рівень	Конкуренція з іншими містами України, які активно розвивають туристичну галузь. Важливими конкурентами є культурні, ділові та історичні центри України.	– Київ – Софійський собор, Києво-Печерська лавра, фестиваль Atlas Weekend, міжнародні виставки; – Львів – середньовічна архітектура, Різдвяний ярмарок, гастротури (кав'ярні, ресторани); – Одеса – літній відпочинок на узбережжі Чорного моря, Одеський кінофестиваль, гастротури (морепродукти, вино); – Харків – фестиваль KharkivMusicFest, парк Горького, бізнес-конференції; – Житомир – музей космонавтики, екологічний туризм (Тетерівський каньйон); – Кам'янець-Подільський – Кам'янецька фортеця, фестиваль «Терра Героїка», повітроплавальний фестиваль.
Локальний рівень	Конкуренція з містами регіонального значення, що розвивають туристичні продукти в межах однієї області чи регіону.	– Запоріжжя – острів Хортиця, музей козацтва, Запорізька Січ, індустриальний туризм на ДніпроГЕС4; – Кривий Ріг – унікальні екскурсії до кар'єрів, шахт, гірничо-видобувних об'єктів; – Полтава – музей Полтавської битви, гастротури (галушки, українські традиційні страви).

Джерело: сформовано за матеріалами [4, 5]

Розрахунок інтегрального показника потенціалу туристичної галузі за допомогою параметричних індексів можна представити таким чином:

$$K_i = m_1 \cdot I_1 + m_2 \cdot I_2 + m_3 \cdot I_3 + m_4 \cdot I_4 + m_5 \cdot I_5 + m_6 \cdot I_6 + m_7 \cdot I_7 + m_8 \cdot I_8 + m_9 \cdot I_9 \quad (2)$$

де, K_i – інтегральний коефіцієнт потенціалу туристичної галузі міста; I_1 – параметричний індекс доступності; I_2 – параметричний індекс кількості історико-культурних пам'яток; I_3 – параметричний індекс кількості природних атракцій; I_4 – параметричний індекс кількості івентів; I_5 – параметричний індекс наявності туристичних маршрутів; I_6 – параметричний індекс, характеризуючих

наявність історичного центру; I_7 – параметричний індекс кількості туристичних активностей; I_8 – параметричний індекс, характеризуючий інфраструктуру; I_9 – параметричний індекс, характеризуючий атмосферність у місті; $m_1, m_2, m_3, m_4, m_5, m_6, m_7, m_8, m_9$, – коефіцієнти вагомості кожного з параметрів.

Таблиця 2 - Оцінка конкурентних переваг туристичної галузі міст України

Критерій оцінки/місто	Значущість кожного чинника	Львів	Київ	Одеса	Харків	Дніпро	Запоріжжя	Кам'янець-Подільський	Житомир	Полтава	Кривий Ріг
1. Доступність	0,05	5	5	4	4	3	3	3	3	3	2
2. Історико-культурні пам'ятки	0,18	5	5	5	3	3	4	5	3	3	2
3. Природні атракції	0,18	1	4	5	2	2	3	5	2	3	1
4. Івенти	0,13	5	5	4	2	2	3	5	1	3	3
5. Туристичні маршрути	0,15	5	5	5	3	3	4	5	2	3	4
6. Історичний центр	0,06	5	4	5	3	2	2	5	3	3	1
7. Туристичні активності	0,1	5	5	5	3	3	2	4	2	4	4
8. Інфраструктура	0,1	5	5	5	4	3	3	4	2	3	3
9. Атмосферність	0,05	5	4	5	1	1	3	4	1	3	1
Інтегральний показник	1	4,03	4,51	4,57	2,69	2,48	3,02	4,45	2,06	2,95	2,39

Джерело: розраховано за матеріалами [5]

Попри домінування Києва, Львова та Одеси, інші українські міста, такі як Дніпро, Запоріжжя, Кам'янець-Подільський та Житомир, мають великий туристичний потенціал. Кам'янець-Подільський відомий своїм середньовічним замком, а Запоріжжя приваблює природними атракціями, зокрема національними парками, історичним місцем розташування Запорізької Січі – о. Хортиця.

Дніпро, хоч і займає нижчі позиції в порівнянні з лідерами, але має потенціал для покращення своїх конкурентних переваг. Місту необхідно розвивати зелені зони, рекреаційні території та унікальні активності для залучення туристів. Важливо також звернути увагу на історичний центр, туристичні маршрути та інфраструктуру, промисловий туризм.

Такі міста, як Полтава та Кривий Ріг, потребують інвестицій у туристичну інфраструктуру та створення нових атракцій, щоб стати більш привабливими для туристів. Загалом, для підвищення конкурентоспроможності необхідно інвестувати в інфраструктуру, розширювати туристичні маршрути та створювати нові культурні й природні атракції.

Оцінка потенціалу туристичної галузі міста Дніпро є важливим етапом у визначенні напрямків розвитку туристичної інфраструктури та пропозицій для відвідувачів. Враховуючи багатий історичний, природний, культурний та індустріальний спадок міста, а також його стратегічне розташування на річці Дніпро, місто визначається значним туристичним потенціалом. Поряд із класичними туристичними напрямками, такими як культурно-історичні пам'ятки

та природні ресурси, Дніпро може стати важливим центром для розвитку спеціалізованих форм туризму, таких як гастрономічний, спортивний, промисловий та інноваційний туризм.

Зокрема, розвиток таких концептів, як «Міський туризм», «Дніпро на Дніпрі», «Дніпро інноваційно-космічний», «Дніпро індустріальний» та «Дніпро МІСЕ», дасть змогу місту не лише розширити спектр туристичних послуг, а й залучити нові категорії туристів, сприяти економічному зростанню та створенню нових робочих місць.

Концепти розвитку туристичного продукту міста Дніпро відображають його унікальні особливості та відповідають потребам сучасних туристів. Вони дозволяють побудувати ефективну стратегію залучення туристів через різноманітні ціленаправлені туристичні маршрути, включаючи освітні, культурні, індустріальні, спортивні та інноваційні елементи. Таким чином, інтеграція концептів розвитку туризму в практику міського планування допоможе Дніпру стати більш привабливим для різних категорій туристів і зміцнити його позиції на карті туристичних дестинацій України.

Таблиця 3 - Концепти розвитку туристичного продукту міста Дніпро

Концепт	Напрями розвитку	Основні активності
Міський туризм	1. Міські оглядові екскурсії (Round Bus)	Огляд архітектурних пам'яток центральної частини міста та набережної.
		Тематичні екскурсії по території між Центральним вокзалом та монументом «Вічна Слава».
	2. «Дніпро-форпост»	Відвідання Музею громадянського подвигу мешканців Дніпропетровщини.
		Огляд Дніпропетровської обласної клінічної лікарні ім. І.І. Мечникова.
		Участь у молодіжних, музичних, спортивних фестивалях патріотичної тематики.
	3. «Дніпро міжнародний»	«Дніпро єврейський»: екскурсії КДЦ «Менора», оглядове майданчик на 18 поверсі, єврейська кухня.
«Дніпро німецький»: екскурсії Ботанічним садом ДНУ, Євангельсько-лютеранською церквою, німецька кухня.		
4. «Дніпро гастрономічний»	Розвиток ресторанного бізнесу та локальної кухні: гастрономічні тури, заходи з креативними ідеями в ресторанах.	
5. «Дніпро нічний»	Молодіжні розваги: нічні клуби, бари, фестивалі, виступи, вечірки.	
Дніпро на Дніпрі	1. «Дніпро - місто трьох фортець»	Водні екскурсії по акваторії річки Дніпро.
		Відвідання с. Любимівка, участь в етнічних та козацьких фестивалях.
		Смаки української національної кухні.
	2. «Дніпро спортивний»	Заняття яхтингом, каякінгом.
		Участь у спортивних заходах з водних видів спорту (регата, змагання). Спортивні досягнення мешканців Дніпровського регіону на Олімпійських іграх, чемпіонатах Європи та світу.
	3. «Дніпро рекреаційний»	Пляжний відпочинок на пляжах міста та островах.
Водні активності: круїзи, човни, катамарани.		

Дніпро інноваційно-космічний	1. Відвідання ракетобудівного комплексу ВО «Південмаш» та КБ «Південне»	Ознайомлення з діяльністю ракетобудівного комплексу ВО «Південмаш», КБ «Південне».
		Відвідання національного центру аерокосмічної освіти молоді ім. О.М. Макарова.
	2. Смарт-місто	Відвідання Центру інноваційних технологій «Парк ракет».
		Ознайомлення з інноваційними підприємствами та технологіями міста.
		Участь у конференціях з тематики Smart-міст.
	3. Космічні розваги та страви	Участь у Міжнародній космічній вечірці «Yuriy's Night».
«Зоряні» вечірки, тематичні космічні розваги, страви та напої в розважальних закладах міста.		
Дніпро індустріальний	Пізнавальні екскурсії на індустріальних підприємствах	Екскурсії на підприємствах Дніпра в рамках промислового туризму.
		Ознайомлення з технологіями наукових і виробничих підприємств.
Дніпро MICE	MICE-туризм	Виставки, конференції, бізнес-зустрічі, наукові та технічні форуми.
		Організація великих міжнародних та національних подій.
		Виставкові центри та інфраструктура для проведення MICE-заходів.

Джерело: сформовано за матеріалами [5]

Оцінка життєвого циклу різних туристичних продуктів міста Дніпро та їх позиціонування за матрицею BCG (Бостонської консалтингової групи) надасть змогу оцінити поточний стан туризму в місті та спрогнозувати його подальше зростання (табл. 4).

Міський туризм у Дніпрі має великий потенціал, зокрема в культурній та гастрономічній тематиці. Рекомендується розвивати оглядові екскурсії, тематичні маршрути та гастрономічні тури, щоб залучити внутрішніх і міжнародних туристів. Використання архітектурних та історичних пам'яток, а також інтеграція гастрономії в туристичні продукти підвищить привабливість міста.

Водний туризм, включаючи екскурсії, яхтинг та круїзи на Дніпрі, також має значні стартові позиції. Для розвитку його потенціалу необхідні інвестиції в інфраструктуру, такі як порти та пляжні зони, а також нові туристичні продукти, орієнтовані на водні активності та спортивний туризм.

Дніпро має унікальний інноваційний і космічний потенціал завдяки підприємствам, як ВО «Південмаш» і КБ «Південне». Це відкриває можливості для розвитку туризму в галузі ракетобудування та космічних технологій. Рекомендується організовувати екскурсії та тематичні заходи, активно просуваючи ці продукти на міжнародних ринках.

Індустріальний туризм має стабільний попит, але його потенціал обмежений вузькою спеціалізацією та складністю доступу до багатьох цікавих об'єктів. Зосередження на промислових екскурсіях і технологіях може допомогти популяризувати цей напрямок, особливо серед молоді та професіоналів.

Таблиця 4 - Позичювання туристичних продуктів м. Дніпро за матрицею Бостонської консалтингової групи

Туристичний продукт	Продукти	Життєвий цикл	Матриця BCG	Пояснення
Міський туризм	Оглядові екскурсії, культурні та гастрономічні тури, тематичні екскурсії	Високий попит, стабільний ринок, потенціал для розвитку	Зірки	Високий попит і значний потенціал зростання в культурній та гастрономічній тематиці.
Дніпро на Дніпрі	Екскурсії на воді, рекреаційний відпочинок, яхтинг, круїзи, спортивний туризм	Потенціал для розвитку водного туризму, на етапі становлення	Знаки питання	Потрібні інвестиції в інфраструктуру для розвитку, великий потенціал, але потребує часу для становлення стабільного попиту.
Дніпро інноваційно-космічний	Екскурсії до ракетобудівних підприємств, участь у космічних розвагах, смарт-місто	Унікальний продукт, високий міжнародний інтерес, потребує розвитку маркетингової інфраструктури	Зірки	Інноваційний і унікальний продукт з великим потенціалом для залучення спеціалізованих туристів і міжнародних відвідувачів.
Дніпро індустріальний	Промислові екскурсії на підприємствах, знайомство з технологіями	Стабільний ринок, але обмежений попит через специфічність аудиторії	Дійні корови	Стабільний, але з обмеженим потенціалом для зростання через вузьку цільову аудиторію.
Дніпро MICE	Виставки, конференції, міжнародні бізнес-зустрічі	Перспективний напрям завдяки стабільному попиту на MICE-заходи	Дійні корови	Стійкий попит на ринку, але з обмеженим потенціалом для значного зростання.

Джерело: сформовано авторами

MICE-туризм у Дніпрі також має попит, особливо для виставок та конференцій, але потребує вдосконалення інфраструктури для міжнародних подій. Рекомендується створити спеціалізовані майданчики для виставок і конференцій, а також підтримку для бізнесменів і організаторів подій.

Для реалізації потенціалу туристичних напрямів необхідно інвестувати в транспортну та туристичну інфраструктуру, включаючи порти, рекреаційні зони, готельний сектор і бізнес-центри. Важливо просувати туристичні продукти через онлайн-платформи, соціальні мережі та міжнародні виставки, а також залучати інвесторів для розвитку водного та інноваційного туризму. Співпраця з місцевими громадами та підприємцями сприятиме розвитку економіки та збереженню культурної спадщини.

Для повної реалізації потенціалу туристичних напрямів потрібно здійснити інвестиції в розвиток транспортної та туристичної інфраструктури, включаючи порти, рекреаційні зони, готельний сектор та бізнес-центри. Крім того, важливо активно просувати туристичні продукти Дніпра через національні та міжнародні канали, зокрема за допомогою онлайн-платформ, соціальних мереж та участі в міжнародних туристичних виставках. Необхідно залучити інвесторів для реалізації інфраструктурних проектів, зокрема в галузях водного та інноваційного туризму. Також важливо налагодити співпрацю з місцевими громадами, залучаючи підприємців та громадські організації до створення туристичних маршрутів і продуктів, що сприятиме розвитку місцевої економіки та збереженню культурної спадщини.

Висновки.

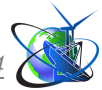
Місто Дніпро, розташоване в центрі України і має величезний потенціал для розвитку туризму, особливо у повоєнний час, коли країна прагне відновити та зміцнити свою економіку. Туризм може стати важливою складовою частиною економічної відбудови, надаючи робочі місця, інвестиції в інфраструктуру та можливості для культурного і соціального відновлення. Однак для того, щоб реалізувати цей потенціал, необхідно розробити стратегічний підхід, який буде відповідати сучасним вимогам туристів і враховувати нові реалії після війни.

Одним з найважливіших напрямів розвитку туристичної дестинації Дніпра є створення інклюзивних та різноманітних туристичних продуктів, орієнтованих на широке коло відвідувачів, включаючи місцевих жителів, внутрішніх і міжнародних туристів. Це включає як культурні, так і інноваційні елементи, що дозволяють поєднувати історичні традиції з сучасними технологіями та концепціями. Перш за все, необхідно створити більш доступні та привабливі для туристів міські маршрути, що включатимуть архітектурні пам'ятки, культурні і гастрономічні екскурсії, а також тематичні заходи, які відображають унікальність Дніпра.

Розвиток туризму в Дніпрі після війни вимагає комплексного підходу, який враховує сучасні тренди, інноваційні технології та культурні особливості. Відновлення туризму стане важливим кроком на шляху до економічного відновлення міста, підвищення його привабливості на міжнародній арені та зміцнення зав'язків із міжнародними партнерами. Важливо, щоб цей процес був орієнтований на сталий розвиток і забезпечення довгострокового позитивного ефекту для місцевої громади та економіки в цілому.

Список літератури

1. Безхлібна А.П. Еволюція сутності формування теоретичних основ конкурентоздатності регіону. Бізнес Інформ. 2017. № 5. С. 14–19. URL: <http://jnas.nbuiv.gov.ua/article/UJRN-0001302102>.
2. Жук П. В., Кіпчач Ф. Я., Колодійчук І. А., Стадницький Ю. І., Куліш І. М., Башинська Ю. І., Григоренко О. В. Конкурентоспроможність туристично-рекреаційної сфери регіонів України: науково-аналітична записка. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», 2023. 34 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/e20230001.pdf>.

3. Колесник Т., Багнета, В. Особливості розвитку рекреаційного туризму в територіальних громадах регіону. *Економіка та суспільство*. 2024. (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-45>.

4. Про затвердження Програми активізації туристичного потенціалу м. Дніпра на 2018-2020 роки: рішення Дніпровської міської ради від 06.12.2017 № 16/27. URL: http://dda.dp.ua/wp-content/uploads/2017/12/16_27.pdf.

5. Про затвердження Стратегії активізації туристичного потенціалу м. Дніпра на 2018-2027 роки: рішення Дніпровської міської ради від 06.12.2017 № 17/27. URL: http://dda.dp.ua/wp-content/uploads/2017/12/17_27.pdf.

6. Пушек Н. М., Гнилякевич-Проць І. З. Маркетинговий підхід до визначення категорії “Туристичний продукт”. Науковий вісник НЛТУ України. 2018. т. 28. № 4. С. 97-101. <https://doi.org/10.15421/40280418>.

7. Радченко Е. Є. Теоретичні основи формування та розвитку туристичного потенціалу регіону. *Ефективна економіка*. 2018. 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.212.

8. Стеченко Д. М., Безуглий І. В. Теоретичні аспекти дослідження природно-рекреаційного потенціалу регіону. *Національний вісник ЧДІЕУ*. 2009. № 2. С. 65–76. URL: <https://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/8656/stechenko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

9. Терехух А. А., Мороз О. І. Оцінювання туристичного потенціалу DESTINAЦІЙ: демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 7. С. 335–343. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_7_39.

10. Шулла Р. С., Попик М. М., Пітюлич М. М. Туристично-рекреаційний потенціал регіону: сутність і фактори впливу. *Бізнесінформ*. 2024. №3. С.71-79. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-3_0-pages-71_79.pdf.

References

1. Bezhlibna, A.P. (2017). Evolyuciya sutnosti formuvannya teoretichnih osnov konkurentozdatnosti regionu [Evolution of essence of formation of theoretical bases of competitiveness of region]. *Business Inform*. 5. 14-19. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001302102>.

2. Zhuk, P., Kiptach, F., Kolodiychuk, I., Stadnytskyu, Yu., Kulish, I., Bashynska, Yu., & Hryhorenko, O. (2023). Konkurentospromozhnist' turystychno-rekreatsiinoi sfery rehioniv Ukrayiny [Competitiveness of the tourism and recreation sector of Ukrainian regions]: Scientific-analytical report. Lviv: SI «Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine». 2023. 34 c. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/e20230001.pdf>.

3. Kolesnyk, T., Bahmeta, V. (2024). Osoblyvosti rozvytku rekreatsiynoho turyzmu v terytorial'nykh hromadakh rehionu [Peculiarities of the development of recreational tourism in territorial communities of the region. *Economy and Society*]. *Ekonomika ta suspil'stvo*. (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-45>.

4. Pro zatverdzhennya Prohramy aktyvizatsiyi turystychnoho potentsialu m. Dnipra na 2018-2020 roky: rishennya Dniprovs'koyi mis'koyi rady vid 06.12.2017 N 16/27 [On approval of the Program for Activating the Tourism Potential of the City of Dnipro for 2018-2020: decision of the Dnipro City Council of 06.12.2017 N 16/27]. URL: http://dda.dp.ua/wp-content/uploads/2017/12/16_27.pdf.

5. Pro zatverdzhennya Stratehiyi aktyvizatsiyi turystychnoho potentsialu m. Dnipra na 2018-

2027 roky: rishennya Dniprovs'koyi mis'koyi rady vid 06.12.2017 № 17/27 [On approval of the Strategy for activating the tourism potential of the city of Dnipro for 2018-2027: decision of the Dnipro City Council of 06.12.2017 № 17/27]. URL: http://dda.dp.ua/wp-content/uploads/2017/12/17_27.pdf.

6. Pushek, N. M., Hnylyakevych-Prots', I. Z. (2018). Marketynhovyy pidkhid do vyznachennya katehoriyi "Turystychnyy produkt" [Marketing approach to defining the category "Tourist product"]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny*. Vol. 28. № 4. P. 97-101. <https://doi.org/10.15421/40280418>.

7. Radchenko, E. YE. (2018). Teoretychni osnovy formuvannya ta rozvytku turystychnoho potentsialu rehionu [Theoretical foundations of the formation and development of the tourist potential of the region]. *Efektivna ekonomika*. Vol. 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.212.

8. Stechenko, D. M., Bezuhlyy, I. V. (2009). Teoretychni aspekty doslidzhennya pryrodno-rekreatsiynoho potentsialu rehionu [Theoretical aspects of the study of the natural and recreational potential of the region]. *Natsional'nyy visnyk CHDIEU*. Vol. 2. P. 65–76. URL: <https://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/8656/stechenko.pdf>.

9. Terebukh, A. A., Moroz, O. I. (2016). Otsynuyannya turystychnoho potentsialu destynatsiy: demohrafiya, ekonomika pratsi, sotsial'na ekonomika i polityka [Evaluating the tourism potential of destinations: demography, labor economics, social economics and politics]. *Aktual'ni problemy ekonomiky*. Vol. 7. P. 335–343. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_7_39.

10. Shulla, R. S., Popyk, M. M., Pityulych, M. M. (2024). Turystychno-rekreatsiynyy potentsial rehionu: sutnist' i faktory vplyvu [Tourist and recreational potential of the region: essence and factors of influence]. *Biznesinform*. Vol. 3. P.71-79. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-3_0-pages-71_79.pdf.

Abstract. *The article is devoted to the assessment of the competitive environment of the city of Dnipro as a potential tourist destination, as well as to the determination of directions for the development of tourist infrastructure and tourist products for visitors. The assessment of the city's competitiveness was carried out by analyzing the levels of competition in the tourism industry, in particular international, national and local, which allows to obtain a comprehensive picture of the position of Dnipro in the tourism market.*

To determine the competitive advantages of the city's tourism industry, an integral indicator was used, which allowed to assess the capacities and capabilities of the city in comparison with other cities of Ukraine. The results of the assessment showed that Dnipro has significant potential for the development of the tourism industry, but needs to improve infrastructure and branding to increase its attractiveness as a tourist destination.

One of the main aspects of the article is the definition of concepts for the development of the tourism product of the city of Dnipro. The author proposes five main concepts that can become the basis for the further development of the city's tourism sector: "Urban Tourism", "Dnipro on the Dnipro", "Dnipro Innovation and Space", "Dnipro Industrial" and "Dnipro MISE". Each of these concepts is focused on different groups of tourists and includes unique opportunities for the development of new tourism products.

Urban tourism involves the development of urban attractions, excursions to architectural monuments, as well as the integration of modern cultural and entertainment events that create a unique atmosphere for tourists.

The article provides a comprehensive assessment of the competitive environment of the city of Dnipro, identifies the strengths and weaknesses of the tourism industry, and also offers clear concepts for the development of tourism products that can ensure the sustainable development of the city's tourism infrastructure. The results of the study are important for local governments, entrepreneurs and scientists involved in the development of tourism destinations in the regions of Ukraine.

Keywords: *regional tourism, Dnipro city, tourist product, infrastructure, competitiveness, potential of the tourism industry, integral indicator.*